

ÇOCUKLARDA MAHREMİYET BİLİNCİ

Arif Nihat Asya İlkokulu Rehberlik Servisi

Mahremiyet Bilinci

Mahremiyet bilinci, çocukların kendisinin ve diğer insanların özelinin/özel alanının farkına varması, sosyal hayatın içinde kendi özel alanını koruması, diğer insanların özeline saygı duyması, kendisi ile çevresi arasında sağlıklı sınırlar koyması gibi bilgileri içermektedir.

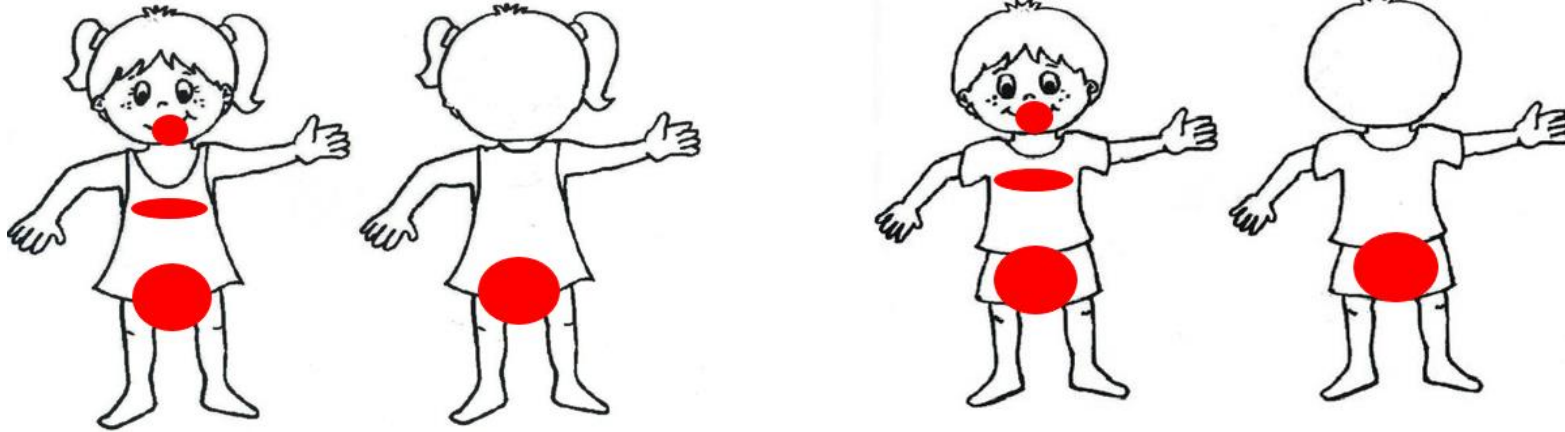

Çocuk için tanımlanan özel alan aynı zamanda anne-babanın da özel alanıdır. Çocuk anne-babasının bu alanlarını görmek istediğinde aile izin vermemeli, bu alanların kişiye özel olduğunu belirtmeli ve kimseye gösterilemeyeceğini anlatmalıdır.

Özel Alanı Tanımlama -"Dokunulması Yasak Olan Yerlerim" Refleksi- İç Çamaşırı Kuralı

Vücudun kişiye özel olan bölgeleri, bu bölgelerin gizlenmesi gerektiği çocuğa iki yaşından itibaren yavaş yavaş anlatılabilir.

Özel bölgelerin dudaklar, göğüs kısmımız, bacaklarımızın arası, arka tarafımız/popumuz olduğu söylenebilir. İç çamaşırlarımızla kapattığımız bölgeler olduğu belirtilebilir.

Bu bölgelerin başkalarından gizlenmesi, anne-baba ve doktorlar dışında bu bölgeye kimsenin dokunmaması gerektiği çocuğa öğretilmelidir. Ayrıca yabancı kişilerin vücutlarına dokunamayacağını, dokundukları takdirde kimden ve nasıl yardım isteyebileceklerini de anlatmak gerekir.

HAYIR DE !

ÇIĞLIK AT !

UZAKLAŞ...

**GÜVENDİĞİN BİR
YETİŞKİNE ANLAT...**

Güvenilir Büyükler

Anne
Baba
Büyükanne
Büyükbaba
Öğretmenler
Polis

İyi Dokunma - Kötü Dokunma

Çocuklar, uygun ve uygunsuz bedensel temasın farkını her zaman ayırt edemeyebilirler. İyi dokunmayı; "annenin babanın sana sarılması seni öpmesi ve senin bundan rahatsızlık duymaman, kötü dokunma ise tanıdığın ama özel bölgelere dokunma izni olmayan kişilerin ya da yabancıların sana sarılması, dokunması ve senin bundan rahatsız olman" şeklinde tanımlayın ve çocuğunuza, "başkalarının onun vücudunun özel kısımlarına bakmasının veya dokunmasının ya da bunu istemesinin doğru olmadığı" vurgusunu yapın.

İyi Sırlar - Kötü Sırlar

Gizlilik, cinsel istismar yapan kişilerin en sık başvurdukları taktiklerden biridir. Çocukları endişelendiren, rahatsız eden, onları ürküten ya da üzen tüm sırlar kötü sırdır ve saklanmamalıdır; tam tersi güvenilir bir yetiškine (anneye, babaya, büyükanneye, büyükbabaya, öğretmene, polise) anlatılmalıdır, denebilir.

Kötü sırlar mesela çocuğu üzen ve endişelendiren bir şey; iyi sır ise örneğin, bir sürpriz doğum günü partisi gibi tanımlanıp, arasındaki fark çocuğa iyi kavratılmalıdır.

Aileler çocukları kötü sırları kendileriyle paylaşması için teşvik etmelidir. Ama kötü sırlar paylaşıldığında endişeyle çocuğa sert tepki verilmemelidir. Çünkü çocuk sizin tepkilerinizden çekinip başına gelen üzücü olayları sizinle paylaşmayabilir!

Başkalarının Yanında Kıyafet Değiştirmeyin

"Daha küçük" diye düşünerek çocuğu iç çamaşırına varıncaya kadar başkalarının önünde soyup giydirmek doğru değildir. Ayrıca anne-babanın da çocuğun görmeyeceği bir alanda giyinip-soyunması da çocuğun bütüncül bir mahremiyet duygusu geliştirmesi açısından önemlidir.

Banyo Yaptırırken Dikkatli Olun

Temizlerken ya da kıyafetlerini değiştirirken gözleri kısarak ya da başı hafif yana çevirerek özel alanlara saygı gösterdiğimizi hissettirmek çocuklarda mahremiyet duygusunun gelişmesine katkı sağlayacaktır. Yedi yaşından sonra banyoda çocukların kendi mahrem alanlarını kendi temizlemelerine fırsat tanımak da hem sorumluluk hem mahremiyet duygusunun gelişimi açısından güzel olacaktır. Anne babanın da çocuklarını banyo yaptırırken ölçülü bir kıyafetleri olması gerekmektedir.

Çocukların Cinsel Organını Sevgi Objesi Yapmayın

Küçük çocukları cinsel organlarına dokunarak, onları konu yaparak sevmek doğru değildir. Bu durum, onların özel alanlarının ihlâlidir. Çocuk bu şekilde başkalarının özel alanlarının kullanılarak onlara şaka yapılabileceği inancını taşır. Ayrıca çocukları cinsel organlarını konu ederek sevmek, onları kendilerini kötü niyetli yabancılardan korumak konusunda etkisiz kılabilir.

Ebeveynle ve Kardeşle Yatakları İmkanlarınız Ölçüsünde Ayırın

2 yaşla birlikte çocuk yavaş yavaş bağımsızlığını kazanır ve kendi başına yemek yemeye, yolda kendi başına yürümek istemeye başlar. Bu dönem gelişim olarak da çocuğun odasının ayrılabilereği bir zamandır. Kız ve erkek çocukların odaları, evin fiziksel imkanları yeterliyse ilkokul dönemiyle birlikte ayrılması yerinde olacaktır.

Odanıza İzin Alarak Girmesi Gerektiğini Öğretin

Çocuklara dört-beş yaştan itibaren anne-babanın odası kapalı ise odaya kapıyı çalarak ve izin alarak girmesi gerektiği öğretilmelidir. Çocuğun odasına girerken kapısının çalınması çocuğa iyi bir model oluşturacaktır.

Televizyondaki Sahnelere Dikkat Edin

Çocuklar bu dönemde daha çok taklit yoluyla öğrendikleri için televizyondaki gördüğü sahneleri arkadaşlarının üzerinde deneyebilir. İzlenen TV programlarının içeriğine dikkat etmek gereklidir. Çocuğunun televizyondaki sahneyi taklit ettiğini gören anne, çocuğuna aşırı tepki göstermeden, gülmeden bunun hoş bir davranış olmadığını söyleyebilir. Çocuklar anne-babaların kendilerine değil de başkalarına verdikleri tepkiler yoluyla da davranışları öğrenir. Örneğin bir televizyon sahnesinde arkadaşlarının özel alanına şaka amaçlı dokunan kişiye aile seslice kızabilir. "İnsanların özel yerlerine dokunulması hoş bir davranış değildir" gibi cümleler kurulabilir, böylelikle çocuğumuzda özel alan kavramı pekişecektir.

Unutmayın...

- Çocukların, sevdikleri bir insandan gelse bile, bir öpücüğü veya bedensel teması reddetme hakları vardır.
- Lütfen çocuklarınızın dudaklarından öpmeyin! Onların bu yöndeki isteklerini kabul etmeyin.
- Çocuğunuz size bu konuyla ilgili bir şeyler söylediğinde, hele de tanıdığınız kişilerden bahsediyorsa, uyduruyor yalan söylüyor diye düşünmeyin. Cinsel taciz vakalarının büyük çoğunluğunda suçlu kimse; yakın çevremiz -tanıdığımız insanların- arasından çıkar.
- Bazı durumlarda fail bir yabancıdır. Çocuğunuza yabancılarla temasla ilgili basit kuralları öğretin: "Asla bir yabancıнын arabasına binme!", "Asla bir yabancından hediye kabul etme!"
- Çocuklar yaşları gereği soyut düşünemediğinden kendi yaşamadığı, görmediği, daha önce karşılaşmadığı bir olayı gerçekliğe çok yakın olarak tasvir edemez. Zaman zaman her çocuk hayali şeyler uydurur fakat burada önemli nokta; tarif ettiği şeyin detayı ve gerçeğe benzerliğidir. Örneğin; her çocuk cinsel organları bilir fakat bir kız çocuğu, resimlerinde erkek cinsel organı çok detaylı çiziyorsa bu durum bizi düşündürmelidir!